

SAJÁT MÉDIABIRODALMAT ÉPÍT AZ EURÓPAI BIZOTTSÁG

Az Európai Bizottság (EB) számos területen von el hatásköröket a tagállami kormányoktól, ezzel párhuzamosan pedig intenzíven dolgozik azon, hogy növelje befolyását a közvéleményt befolyásoló csatornák felett. A bizottság egyfelől a tagállami kormányokat megkerülve a civil szektornak kialakított finanszírozási mechanizmussal igyekszik átvenni a kezdeményezést a társadalmi ügyek alakításában, ezért jelentős összegeket oszt szét a Polgárok, egyenlőség, jogok és értékek programban (CERV). Másfelől átszervezte az európai médiavilág támogatását, és a Kreatív Európa program erre szánt forrásait is nagymértékben megnövelte. Mindkét területen az 1990-es évek elején Európában megjelenő befolyásszerző és politikai nyomásgyakorló hálózat módszertanát és struktúráját vette át, valamint ezen hálózat főbb szereplőit használja partnerként az európai források elosztására. Az EB nemcsak átadja az amerikai nyomásgyakorló hálózatnak a civileknek szánt forrásokat, hanem a stratégiai döntésekbe is bevonja a rendszer kipróbált, megbízható tagjait. A médiatámogatás területén is ez a helyzet: a bizottság média- és audiovizuális cselekvési tervében szereplő Hírkezdeményezés részeként évente pályázati felhívásokat tesz közzé, hogy a Kreatív Európa programban, az amerikai hálózat felépítéséhez hasonlóan, nemzetközi médiakonzorciumokat támogasson. A bizottság az utóbbi két évben 14 millió eurót osztott szét erre. A támogatott konzorciumok között van a 444 kiadója, a Magyar Jeti Zrt. által koordinált társulás is, amelyben a magyar híroldal szerkesztősége mellett lengyel, román és szlovák médiumok is szerepelnek.

Az Európai Bizottság a 2021–2027-es költségvetési ciklusban 1,47 milliárd euróról 2,44 milliárd euróra emelte a Kreatív Európa program költségvetését, új támogatási célokat határozott meg. A projektben most először különítették el forrásokat a hírmédia-ágazat, elsősorban a határokon átívelő média-együttműködések finanszírozására. A testület a hírszerkesztőségek kiemelt támogatását azzal indokolta, hogy az egybevágh az európai demokrácia, illetve a média- és audiovizuális cselekvési tervek célkitűzéseivel. A forrásokhoz való hozzáférést is megkönnyítették: a korábbinál alacsonyabb arányú önrészt írtak elő a pályázóknak. Thierry Breton belső piacokért felelős biztos közlése szerint a Kreatív Európa program szektorközi ágának keretéből „a média-szabadság és -pluralizmus támogatására” legalább 75 millió eurót osztanak szét a költségvetési ciklus végéig. *„Az EU most először támogat ilyen újságírói partnerségeket. Ez egyértelmű üzenet az újságíróknak és a média szereplőinek, hogy mellettük állunk”* – mondta Věra Jourová politikai értékekért és az átláthatóság koordinációjáért felelős biztos még 2020-ban, a pályázati feltételek kihirdetésekor.

Az első, 2021-es finanszírozási körben harminckét pályázó közül kiválasztott hét konzorcium csaknem 8 millió eurót nyert, az eredményeket 2022. április elején tették közzé. A támogatást, amely a projektek költségének 80 százalékát fedezte, két év alatt kapták meg a pályázók. A 2022 márciusában közzétett második felhívásra – amelyre eredetileg 7,5 millió eurót

A THE EASTERN FRONTIER INITIATIVE SZEREPE A POLITIKAI NYOMÁSGYAKORLÁSBAN

---

különítettek el – már hatvannégy pályázat érkezett. Tizenkét konzorciumot választottak ki, köztük a közép-európai médiaszereplőket tömörítő The Eastern Frontier Initiative (TEFI) programját. Az öt országra kiterjedő együttműködés részeként a hálózati szereplők 14 millió eurón osztoztak. A TEFI projektje 1 076 718 eurót kapott, a csoport tagjai a forrásért cserébe vállalták, hogy 2023–2024-ben *„együttműködnek olyan saját nyelvű (lengyel, szlovák, magyar, román) tartalmak gyártásában (24 hónap alatt 350 darab), amelyek a nemzetbiztonságra, a védelemre, az energia- és erőforrás-biztonságra, a gazdaságvédelemre, a kibervédelemre, az egyéni ellenálló képességre és a válsághelyzetekre való felkészültségre fókuszálnak, valamint elindítanak egy közös, angol nyelvű honlapot a nemzetközi közönség számára (legalább 85 tartalomelem 24 hónap alatt)”*. Ezenkívül *„a konzorcium (a Globseckel együttműködve) létrehozza a CEE Threat Report nevű digitális és nyomtatott kiadványt (legalább 20 ezer példányban), amelyet élő rendezvényeken mutat be és népszerűsít, valamint ingyenesen terjeszt az iskolákban és az egyetemeken”*. Az Európai Bizottság által finanszírozott cikkek, kiadványok egy Brüsszelben megfogalmazott geopolitikai stratégiát hirdetnek, egyúttal hiteltelenítik a nemzetállamok ezekkel össze nem egyeztethető védelmi, biztonsági és gazdasági döntéseit. Ezzel az Európai Bizottság a nemzetállami szuverenitást mélyen érintő területekre avatkozik be, amelyeket a rendelkezésére álló egyéb eszközökkel még nem tud befolyásolni.

A TEFI konzorciumát a 444 kiadója, a Magyar Jeti Zrt. vezeti, a program koordinátora is a 444 munkatársa, Takács Lili, akit – publikációs listája alapján – épp a TEFI-projekt indulása idején vettek fel a szerkesztőségbe. Az Európai Bizottság támogatásával a TEFI-projektből finanszírozott cikkek a 444 mellett a lengyel Gazeta Wyborcza, a szlovák Sme, a holland Bellingcat és a román PressOne lapokban jelennek meg. A konzorcium magyar, lengyel és szlovák tagjai, illetve a hollandiai székhelyű Bellingcat vagy tulajdonosi, vagy támogatotti viszonyban állnak Soros György nevéhez köthető szervezetekkel. A projekt a fenti hitvalláson túl is kifejti tevékenységét: a megrendelő igényeinek megfelelő tartalmat szolgáltat.

KATONAI ÉS POLGÁRI HÍRSZERZÉSI KAPCSOLAT A TEFI-BEN

A holland Bellingcatnak az a szerepe a projektben, hogy képzést nyújtson a konzorcium szerkesztőségeinek az OSINT (nyílt forrású hírszerzés) innovatív technikáinak elsajátításához nemzetbiztonsági és katonai védelmi területen, valamint vállalta, hogy a régióban létrehoz egy képzési központot újságíróknak, illetve tananyagot dolgoz ki médiaiskolák számára. A 2014-ben alapított szervezet támogatói között feltűnik a National Endowment for Democracy (NED), az Open Society Foundations (OSF) és a The Sigrid Rausing Trust is. Bár kommunikációjukban a szervezet képviselői függetlenként emlegetik magukat, mind a donorok, mind pedig a vezetők, a munkatársak és a szerzők tekintetében ezer szállal kötődnek az amerikai és a brit kormányzati, katonai és hírszerzési körökhöz.

EGYÜTTMŰKÖDÉS A GLOBSECKEL

A Globsec régióink egyik kulcsfontosságú agytrösztje, az egyetlen, amely globális aktorrá és az Európai Unió stratégiaalkotó műhelyévé nőtte ki magát (irodákat tart fenn Brüsszelben, Bécsben, Kijevben és Washingtonban). Vezetőségében és tanácsadó testületeiben olyan, a magyar politikatörténet szempontjából jelentős szereplők is helyet foglalnak, mint a korábbi miniszterelnök Bajnai Gordon, aki az igazgatótanács tagja, vagy a 2022-es országgyűlési választás idején hírhedtté váló Korányi Dávid, aki 2020 óta a szervezet stratégiai tanácsadója. Szintén a tanácsadó testület tagja a Central Médiacsoport – és az annak portfóliójába tartozó 24.hu – vezérigazgatója, Varga Zoltán. A Globsec eddig tizenöt európai uniós programban vett részt (nyolc esetben koordinátor, hét esetben „kedvezményezett” volt), ebből ötöt a CERV-en keresztül finanszíroztak. A TEFI-programon belül a konzorcium tagjaival együttműködve készítik el országjelentéseiket, ezek a Globsec Trends széria részei. Minden évben felméri Közép- és Kelet-Európa országainak politikai attitűdjeit, preferenciáit és média-követési szokásait (például NATO- és EU-tagság támogatása, orosz-ukrán háború megítélése, nyugati geopolitikai narratívák elfogadottsága-elutasíthatósága, LMBTQI+-ügyek megítélése stb.). A projekt magyar vonatkozású dokumentumait a Political Capital korábbi kutatója, Szicherle Patrik készíti el, a szükséges közvélemény-kutatásokat a Publicus Kutató és Tanácsadó Intézet végezte. A dokumentum végén pedig a Globsec Trends széria donorként a National Endowment for Democracy és az Európai Unió van feltüntetve.

A TEFI HATÁSA A NYILVÁNOSSÁGBAN

A TEFI azt a feladatot tűzte ki célul, hogy „tájékoztassa a közvéleményt a térségünket az elkövetkező években fenyegető biztonsági veszélyekről”. A kontinensre leselkedő legfőbb fenyegetésként Oroszország ukrajnai invázióját jelöli meg. Kína, Oroszország, a NATO, az energia, az ukrán győzelem és az ukrán menekültek kérdése, a honvédség, valamint az akkumulátoripar is többször terítékre kerül a TEFI-együttműködésben készülő rovatban, amely önmeghatározása szerint „a régió biztonságával kapcsolatos kérdéseket” járja körbe.

A Magyar Honvédség fejlesztésének kritikája is végigvonul a támogatott cikkeken, ezekhez kapcsolódik az a helyreigazítás is, amely megkérdőjelezi a TEFI hitelességét: „A 2024. február 16. napján az »Annyi probléma van a Kiskunfélegyházán gyártott honvédségi fegyverekkel, hogy már a kivonásuk is szóba került« címmel megjelent cikkünkben valótlanul állítottuk, hogy a valódi Bren-gyártás az eredeti tervek szerint sosem kezdődött meg, valamint, hogy a magyar és a cseh fél közötti feloldhatatlan ellentét miatt körülbelül két éve leállt az alkatrészek szállítása a cseh gyárból, illetve kölcsönös pereskedés is indult. Valótlanul állítottuk, hogy a pisztolyoknál a mai napig van alkatrészhiba, amely a magyar gyárhoz kötődik, mert a csehek által szerelt

verziókban ugyanez nincs. Valótlanul állítottuk, hogy egy rendőrségi beszámoló szerint lövészet közben egy Bren gépkarabély darabjaira esett szét.”

Angol nyelvű cikkeket az easternfrontier.eu című oldalon publikálnak, a honlap kiemelten foglalkozik a kelet- és közép-európai országok fegyverkezési, biztonságpolitikai kérdéseivel, a szlovák, a lengyel és a magyar belpolitika alakulásával, ezen országok szuverenista erőinek Soros Györgyhez fűződő viszonyával, valamint az illegális migráció kérdéskörével. Elemzéseikben kitérnek a szlovák és a magyar kormány Ukrajna-politikájára, a menekültek befogadásának ügyére, a lehetséges energetikai együttműködések mögött vélelmezett orosz szálakra, a magyar kormányfő uniós elszigeteltségének sokat hangoztatott toposzára, és külön foglalkoznak a Szuverenitásvédelmi Hivatallal. Orbán Viktor mellett leginkább Robert Fico szlovák miniszterelnökre irányul a kritika az oldalon. A szlovák parlamenti bejutási küszöb megemelését például úgy kommentálták, hogy egy ilyen intézkedés egyedülálló lenne Európában, a szigorítás még az olyan autoriter rezsimekét is felülmúlná, mint amilyen az Oroszországi Föderáció.

A podcastekben a magyar gazdaságpolitika semlegességét hazugnak és félrevezetőnek titulálják, az ország keleti orientációja a résztvevők számára egyértelmű. Az öt lejátszható adásban szó esik a további mozgósítás és az Ukrajnába szánt fegyverszállítmányok szükségességéről, a hazai közvélemény oroszbaráttá formálásának vélt folyamatáról, annak tüneteiről és okairól, és a kollaboránsnak minősített orosz–magyar kapcsolatok is fókuszba kerülnek.

A TEFI működésének egyik jellemző példája, ahogyan Jan Lipavský cseh külügyminiszter április 26-ai budapesti látogatását bemutatta: a 444-en reggel megjelent a cseh külügyminiszter véleménycikke, majd délután a közös sajtótájékoztatóról szóló, a cseh diplomata kijelentéseit kiemelő beszámoló. Ezt este követte egy Jan Lipavskýval készült interjú, amelyben kérdés-ként elhangzik: *„Bíznak annyira a magyar kormányban, hogy cseh államtitkokat vagy bizalmas NATO-információkat osszanak meg vele? Nem aggódnak, hogy Szijjártó [Péter] ezeket esetleg átadja [Szergej] Lavrovnak?”* A visegrádi négyek prágai találkozója előtt a szlovák Sme készített hasonló hangvételű interjút a cseh külügyminiszterrel. A TEFI támogatásával gyártották a külügyet érő kibertámadásról szóló podcastet és a témával foglalkozó cikksorozatot is.

A TEFI-projektben megjelentetett cikkek és podcastek jellemzője, hogy nem a nyilvánosság objektív tájékoztatása a céljuk, hanem az Európai Bizottság által képviselt háborús stratégia kommunikációs támogatása, amelyben a két renitens állam, Magyarország és Szlovákia vezetésének általános elítélése a fő hangsúlyos elem.